

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. Attempt any **five** questions selecting **not more than three** from any each section.
 2. Figures to the right indicate full marks.
 3. Draw neat diagrams wherever necessary.

Section –I

Q.1. Attempt **any two** of the following :

- a) What are the types of price leadership? Discuss the low cost price leadership model. 10
- b) With the help of kinked demand curve hypothesis, explain price rigidity in oligopoly. 10
- c) Explain Prisoner's dilemma strategy in Game Theory. 10

Q.2 Attempt **any two** of the following:

- a) Show how factor price is determined under perfect competitive market. 10
- b) Discuss the Modern Theory of Rent. 10
- c) Explain Risk Bearing and Uncertainty Theory of Profit. 10

Q.3 Attempt **any two** of the following.

- a) Discuss the attainment of a general equilibrium in production. 10
- b) Explain marginal conditions of efficiency in exchange in Pareto optimality. 10
- c) Show the relationship between marginal conditions of Pareto optimality and perfect competition. 10

Q.4 Attempt **any two** of the following :

- a) What is search cost? Explain the process of search cost. 10
- b) What is adverse selection? Explain how market signaling can be used to overcome this problem. 10
- c) Discuss the principal - agent problem. 10

Section II

Q.5 Attempt **any two** of the following.

- a) Explain how the equilibrium income and interest rate is determined in IS-LM model. 10
- b) Show the relationship between slope of LM curve and effectiveness of fiscal policy. 10
- c) Explain the trade-off between unemployment and inflation with the help of Philips curve. 10

Q.6 Attempt **any two** of the following.

- a) Discuss the Modern theory of international trade. 10
- b) Explain, with the help of offer curves, the determination of equilibrium terms of trade. 10
- c) Explain protective trade policy? 10

Q.7 Attempt **any two** of the following.

- a) Discuss how the demand for and supply of foreign exchange determine exchange rate. 10
- b) Explain the relative efficiency of monetary policy under fixed exchange rate and perfect capital mobility in Mundell Fleming model. 10
- c) Explain the concept and causes for currency crisis. 10

Q.8 Attempt **any two** of the following :

- a) Explain the ability to pay principle of Taxation. 10
- b) Describe incidence of taxation under different elasticity of supply. 10
- c) Discuss the Coase theorem. 10

[वेळ : तीन तास]

[गुण : १००]

- सूचना: १. कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा परंतु एका विभागातील जास्तीत जास्त तीन प्रश्न सोडवा.
 २. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 ३. आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

विभाग - १

प्र.१ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) किंमत नेतृत्वाचे प्रकार कोणते आहेत? अल्प खर्च किंमत नेतृत्व प्रतीमानाचे स्पष्टीकरण करा. १०
 ब) दंतूर मागणी वक्र गृहितकाच्या सहाय्याने अल्पाधिकार बाजारपेठेतील किंमतीच्या ताठरपणाचे स्पष्टीकरण करा. १०
 क) खेळ सिद्धांतातील कैद्याच्या पेचप्रसंग डावपेचांचे स्पष्टीकरण करा. १०

प्र.२ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) पूर्ण स्पर्धा असताना उत्पादक घटकांची किंमत कशी ठरविली जाते ते दाखवा. १०
 ब) खंडाच्या आधुनिक सिद्धांताची चर्चा करा. १०
 क) नफ्याच्या धोका व अनिश्चिततेच्या सिद्धांताचे स्पष्टीकरण करा. १०

प्र.३ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) उत्पादनातील सार्वजनिक समतोलाची चर्चा करा. १०
 ब) पर्याप्ततेच्या संदर्भात पैरेटोच्या सिमांत अटीचे स्पष्टीकरण करा. १०
 क) पैरेटोचा सिमांत पर्यायीता अटी व पूर्ण स्पर्धा यातील संबंध दर्शवा. १०

प्र.४ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) शोध खर्च म्हणजे काय? शोध खर्चाची प्रक्रिया स्पष्ट करा. १०
 ब) प्रतिकूल निवड म्हणजे काय? बाजार संकेताचा इशान्याद्वारे प्रतिकूल निवडीतील समस्या कशी सोडविली जाते ते स्पष्ट करा. १०
 क) मालक-प्रतिनिधी समस्येची चर्चा करा. १०

विभाग - २

प्र.५ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) संतुलित उत्पन्न व व्याजदर IS-LM प्रतिमानात कसे ठरविले जातात ते स्पष्ट करा. १०
 ब) राजकोषीय धोरणाची परिणामकारकता LM वक्राच्या उतारावर कसा अवलंबून असतो ते स्पष्ट करा. १०
 क) फीलिंग्स वक्राच्या साहाय्याने महागाई व बेरोजगारीतील द्वंद्व (trade-off) स्पष्ट करा. १०

प्र.६ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) आंतरराष्ट्रीय व्यापाराच्या आधुनिक सिद्धांताची चर्चा करा. १०
- ब) प्रस्ताव वक्राच्या सहाय्याने संतुलित व्यापार शर्ती कशा निर्मित होतात ते स्पष्ट करा. १०
- क) संरक्षित व्यापार स्पष्ट करा. १०

प्र.७ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) विनिमय दर हा परकीय चलनाची मागणी व पुरवठ्यानुसार करा निश्चित होतो त्याचे स्पष्टीकरण करा. १०
- ब) मंडेल फ्लेमिंग प्रतीमानात भांडवल पूर्ण गतिशील व विनिमय दर ताठर असताना चलनविषयक धोरणाची परिणामकारकता स्पष्ट करा. १०
- क) चलन आपत्ती संकल्पना आणि त्याची कारणे स्पष्ट करा. १०

प्र.८ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) कराचे करदेय क्षमता तत्त्व स्पष्ट करा १०
- ब) पुरवठ्याच्या लवचिकतेतील बदलाचा कर आकारणी वर होणारा परिणाम स्पष्ट करा. १०
- क) कोसच्या प्रतीमानाची चर्चा करा १०

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. Attempt any five questions, selecting not more than three questions from any one section.
 2. Answers to the two sections should be written in the same answer book.
 3. Figures to the right indicate full marks.
 4. Draw neat diagrams wherever necessary.

Section - I

Q.1 Attempt **any two** of the following:- (20)

- a. What is economic development? Distinguish between economic growth and economic development.
- b. Critically examine Sen's capabilities Approach.
- c. Explain role of State in economic development.

Q.2 Attempt **any two** of the following:- (20)

- a. Discuss Rostow's stages of growth.
- b. Explain Lewis's theory of growth with unlimited supplies of labour.
- c. Write an explanatory note on Solow's growth theory.

Q.3 Attempt **any two** of the following:- (20)

- a. Write an explanatory note on multiple equilibria.
- b. Discuss the big push theory.
- c. Explain Leibenstein's theory of critical minimum efforts.

Q.4 Attempt **any two** of the following:- (20)

- a. What is Poverty? Explain the concept of head Count Index and Poverty Gap Indices.
- b. What are the causes of income inequality?
- c. Explain Kuznet's inverted 'U' hypothesis.

Section – II

Q.5 Attempt **any two** of the following:- (20)

- a. What are the causes of high fertility in developing countries?
- b. Explain the effects of high fertility.
- c. State the contribution of health in economic development.

Q.6 Attempt **any two** of the following:- (20)

- a. Explain the causes and effects of migration.
- b. Discuss Harris-Todaro model of rural – urban migration.
- c. Write an explanatory note on microfinance revolution.

Q.7 Attempt **any two** of the following:- (20)

- a. State the role of agriculture in economic development.
- b. What are the policies for rural development?
- c. Write a note on agriculture and WTO.

Q.8 Attempt **any two** of the following:- (20)

- a. Explain the inward looking trade strategy.
- b. What is BOP deficit? Explain the methods of financing balance of payments deficit.
- c. What are the advantages and disadvantages of Foreign Direct Investment?

[वेळ: ३ तास]

[गुण: १००]

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना: १) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा परंतु कोणत्याही एका विभागातील तीन पेक्षा जास्त प्रश्न सोडवू नका.
 २) दोन्ही विभागातील उत्तरे एकाच उत्तरपत्रिकेत लिहा.
 ३) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 ४) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

विभाग-१

- प्र.१** खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा. (२०)
 अ) आर्थिक विकास म्हणजे काय? आर्थिक वृद्धी आणि आर्थिक विकास यातील फरक स्पष्ट करा.
 ब) सेनच्या क्षमताधिष्ठीत दृष्टिकोनाचे टीकात्मक परिक्षण करा.
 क) आर्थिक विकासामध्ये शासनाची भूमिका विशद करा.
- प्र.२** खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा. (२०)
 अ) रोस्टॉच्या वृद्धी अवस्थांवर चर्चा करा.
 ब) लेविस यांचे अमर्याद श्रमपुरवठा वृद्धी प्रतिमान विशद करा.
 क) सोलो वृद्धी प्रतिमानावर स्पष्टीकरणात्मक टिप लिहा.
- प्र.३** खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा. (२०)
 अ) बहुविध समतोलावर स्पष्टीकरणात्मक टिप लिहा.
 ब) जोराचा धक्का सिद्धांतावर चर्चा करा.
 क) लिबेन्स्टाईन यांचा किमान आवश्यक प्रयत्न सिद्धांत स्पष्ट करा.
- प्र.४** खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा. (२०)
 अ) दारिद्र्य म्हणजे काय? दारिद्र्यमापनाच्या शिरगणती गुणोत्तर आणि दारिद्र्य दरी निर्देशांक या संकल्पना स्पष्ट करा.
 ब) उत्पन्न विषमतेची कारणे कोणती?
 क) कुझनेटच्या उलटा यु (U) सिद्धांत विशद करा.

विभाग-२

- प्र.५** खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा. (२०)
 अ) विकसनशील देशात उच्च जननदरांची कारणे कोणती?
 ब) उच्च जननदरांचे परिणाम विशद करा.
 क) आरोग्याचे आर्थिक विकासातील योगदान स्पष्ट करा.

- प्र.६ खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा. (२०)
- अ) स्थलांतरणाची कारणे आणि परिणाम विशद करा.
ब) हॅरीस – टोडॅरो यांच्या ग्रामीण – शहरी स्थलांतरण प्रतिमानावर चर्चा करा.
क) सूक्ष्म वित्त क्रांती यावर स्पष्टीकरणात्मक टीप लिहा.
- प्र.७ खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा. (२०)
- अ) आर्थिक विकासातील शेतीची भूमिका विशद करा.
ब) ग्रामीण विकास धोरणे कोणती?
क) शेती आणि जागतिक व्यापार संघटना यावर टिप लिहा.
- प्र.८ खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा. (२०)
- अ) अंतर्लक्षी व्यापार व्यूहरचना स्पष्ट करा.
ब) व्यवहारतोलातील तूट म्हणजे काय? व्यवहारतोलातील तूट कमी करण्याच्या वित्तीय पद्धती स्पष्ट करा.
क) परकीय थेट गुंतवणूकीचे फायदे आणि तोटे कोणते?

T.Y.B.A.
ECONOMICS
Indian Financial System
(PAPER – VI) (29/12/2017)

Q.P. Code :11794

[Time: 2½ /3 Hours]

[Marks:80/100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. IDOL students should attempt **any five** questions.
 2. Regular students should attempt **any four** questions.
 3. Figures to the right indicate full marks.

- Q. 1** Attempt **any Two** of the following: (20)
- a) Explain the components of Indian Financial System.
 - b) What are the functions of a financial system?
 - c) Explain the indicator of financial development.
- Q. 2** Attempt **any Two** of the following: (20)
- a) Recommendations of Narasimham Committee 1998
 - b) Growth of NBFCs.
 - c) Transmission channels of monetary policy.
- Q. 3** Attempt **any Two** of the following: (20)
- a) Equities
 - b) Debentures
 - c) New types of bonds.
- Q. 4** Attempt **any Two** of the following: (20)
- a) Components of organised money market.
 - b) Structure of Indian Capital Market.
 - c) Functions of foreign exchange market.
- Q. 5** Explain **any Two** of the following: (20)
- a) Meaning and significance of derivatives
 - b) Forwards and Futures
 - c) Pricing of options.
- Q. 6** Attempt **any Two** of the following: (20)
- a) Mutual funds in India
 - b) SEBI
 - c) Role of RBI.
- Q. 7** Write short notes on **any Two** of the following: (20)
- a) Role of financial system in economic development
 - b) Recommendations of Narasimham Committee- 1991
 - c) Features of Indian money market
 - d) IRDA.

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना: 1. आयडॉलच्या विद्यार्थ्यांनी कोणतेही पाच प्रश्न सोडवावेत.
2. नियमित विद्यार्थ्यांनी कोणतेही चार प्रश्न सोडवावेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

- प्र. १ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा: (२०)
अ) भारतीय वित्तीय व्यवस्थेचे घटक स्पष्ट करा.
ब) वित्तीय व्यवस्थेची कार्ये कोणती?
क) वित्तीय विकासाचे निर्देशक स्पष्ट करा.
- प्र. २ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा: (२०)
अ) 1998 च्या नरसिंहम समितीच्या शिफारशी
ब) बँकेतर वित्तीय कंपन्याची वाढ
क) मौद्रिक धोरणाच्या वित्तरण वाहिन्या.
- प्र. ३ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा: (२०)
अ) समभाग
ब) कर्जरोखे
क) नवीन प्रकारचे रोखे.
- प्र. ४ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा: (२०)
अ) संघटित नाणेबाजाराचे घटक
ब) भारतीय भांडवल बाजाराची रचना
क) परकीय विनिमय बाजाराची कार्ये.
- प्र. ५ खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंचे स्पष्टीकरण करा: (२०)
अ) अनुजात पत्रांचा अर्थ आणि महत्व
ब) वायदेबाजार आणि भावी करार
क) पर्यायांचे किंमत निर्धारण.
- प्र. ६ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा: (२०)
अ) भारतातील परस्पर निधी
ब) भारतीय रोखे आणि विनिमय मंडळ
क) भारतीय रिझर्व्ह बँकेची भूमिका.
- प्र. ७ खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर संक्षिप्त टीपा लिहा: (२०)
अ) आर्थिक विकासातील वित्तीय व्यवस्थेची भूमिका
ब) १९९१ च्या नरसिंहम समितीच्या शिफारशी
क) भारतीय नाणेबाजाराची वैशिष्ट्ये
ड) विमा नियमन आणि विकास प्राधिकरण.

Q.P. Code :11794

T.Y.B.A.
ECONOMICS
Advanced Economic Theory
(PAPER – IV) (05/01/2018)

Q.P. Code :11570

[Time: Three Hours]

[Marks: 100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. Attempt any five questions, seating not more than three from any one section.
 2. Figures to the right indicates full marks.
 3. Draw neat diagrams whenever necessary.

Section I

- Q.1** Attempt any two of the following
- a) Explain Cournot model of oligopoly. **10**
 - b) Explain how price output is determined under low cost price leadership model. **10**
 - c) Discuss the price output determination under market sharing cartel. **10**
- Q.2** Attempt any two of the following
- a) Discuss the factor price determination under perfect competition in product and factor market. **10**
 - b) Explain the loanable funds theory of interest rate. **10**
 - c) "Profit is a reward for uncertainty bearing" Discuss. **10**
- Q.3** Attempt any two of the following
- a) Discuss the concept of general equilibrium and its existence. **10**
 - b) How are Pareto optimality conditions achieved under perfect completion? **10**
 - c) Discuss the Kaldor-Hicks composition criterion of social welfare. **10**
- Q.4** Attempt any two of the following
- a) What is asymmetric information? Explain it with the help of market for used cars. **10**
 - b) Explain principal-agent problem and suggest measures to overcome it. **10**
 - c) Explain the efficiency wage theory. **10**

Section II

- Q.5** Attempt any two of the following
- a) Derive the IS curve and explain its features. **10**
 - b) Explain the impact of fiscal policy on equilibrium national income and interest rate under IS-LM model. **10**
 - c) Explain the long term Philips curve. **10**
- Q.6** Attempt any two of the following
- a) Explain fixed exchange rate system. **10**
 - b) Explain purchasing power parity theory of exchange rate. **10**
 - c) Discuss the monetary and non-monetary measures of correcting disequilibrium in the balance payments. **10**
- Q.7** Attempt any two of the following
- a) Explain the comparative cost advantages theory of international trade. **10**
 - b) Explain determination of equilibrium terms of trade with the help of offer curves. **10**
 - c) What is tariff? Explain its effects. **10**
- Q.8** Attempt any two of the following
- a) Explain the features of public goods. **10**
 - b) Explain Lindhal's model of benefit principle of taxation. **10**
 - c) Discuss the excess burden of taxation. **10**

[वेळ: ३ तास]

[एकूण गुण:१००]

Please check whether you have got the right question paper.

सूचना:

१. कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा, परंतु एका विभागातील जास्तीती जास्त तीन प्रश्न सोडवा.

२. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

३. आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

विभाग - १

प्र.१ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) कुर्नोचे अल्पिष्ठाधिकार (Oligopoly) प्रतिमान स्पष्ट करा. १०
- ब) अल्पखर्च किंमत नेतृत्व प्रतिमानामध्ये किंमत आणि उत्पादन निश्चित कशी होते ते स्पष्ट करा. १०
- क) बाजार विभागणी कार्टेल मध्ये किंमत उत्पादन निश्चितीची चर्चा करा. १०

प्र.२ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) वस्तू आणि घटक बाजारात पूर्ण स्पर्धा असताना उत्पादन घटक किंमत निश्चितीची चर्चा करा. १०
- ब) व्याजाचा कर्जाऊ निधी सिद्धांत स्पष्ट करा. १०
- क) “अनिश्चितता पत्करण्याचा मोबदला म्हणजे नफा” चर्चा करा. १०

प्र.३ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) सार्वत्रिक समतोल ही संकल्पना व तिच्या अस्तित्वाची चर्चा करा. १०
- ब) पूर्ण स्पर्धेच्या व्यवस्थेत पॅरेटोच्या पर्याप्ततेच्या अटी कशा साधल्या जातात ते स्पष्ट करा. १०
- क) कॅल्डोर -हिक्स याच्या सामाजिक कल्याण ‘नुकसान भरणारी तत्वांची’ चर्चा करा १०

प्र.४ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) विषम माहिती म्हणजे काय? जुन्या कारच्या बाजारपेठेच्या सहाय्याने त्याचे स्पष्टीकरण करा १०
- ब) मालक - प्रतिनिधी समस्येचे स्पष्टीकरण करा व ती कमी करण्यासाठी उपाय सुचवा. १०
- क) कार्यक्षम वेतन सिद्धांताचे स्पष्टीकरण करा. १०

विभाग - २

प्र.५ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) IS वक्र काढून त्याच्या वैशिष्ट्यांचे स्पष्टीकरण करा. १०
- ब) IS-LM प्रतीमानाच्या सहाय्याने राजकीय धोरणाच्या बदलामुळे संतुलित राष्ट्रीय उत्पन्न व व्याजदरावरील होणाऱ्या परिणामांची चर्चा करा. १०
- क) दीर्घकालीन फिलीप्स वक्र स्पष्ट करा. १०

प्र.६ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) स्थिर विनिमयदर प्रणाली स्पष्ट करा. १०
- ब) विनिमय दराचा क्रयशक्ती समता सिद्धांत स्पष्ट करा. १०
- क) व्यवहार शेषातील असमतोल कमी करण्याच्या मौद्रिक व अमौद्रिक उपायांची चर्चा करा. १०

प्र.७ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचा तुलनात्मक खर्च लाभ सिद्धांत स्पष्ट करा. १०
- ब) प्रस्ताव वक्राच्या सहाय्याने संतुलित व्यापार शर्ती कशा निश्चित होतात. त्याचे स्पष्टीकरण करा. १०
- क) जकात म्हणजे काय? त्याच्या परिणामाचे स्पष्टीकरण करा. १०

प्र.८ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ) सार्वजनिक वस्तू म्हणजे काय? त्यांची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. १०
- ब) लिडॉल यांच्या कराचा लाभ तत्त्व परिणामाची चर्चा करा. १०
- क) अतिरिक्त कर भाराची चर्चा करा. १०

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. Attempt any five questions, selecting not more than three questions from any one section.
 2. Answers to the two sections should be written in the same answer book.
 3. Figures to the right indicate full marks.
 4. Draw neat diagrams wherever necessary.

Section - I

Q.1 Attempt **any two** of the following:- **(20)**

- a. What is economic development? Distinguish between economic growth and economic development.
- b. Write a note on Sen's Capabilities Approach.
- c. Explain the role of state as an agency of development.

Q.2 Attempt **any two** of the following:- **(20)**

- a. Critically examine Rostow's stages of growth.
- b. Explain Harrod - Domar growth model.
- c. Critically examine Lewis's theory of growth with unlimited supplies of labour.

Q.3 Attempt **any two** of the following:- **(20)**

- a. Explain Romer's growth model.
- b. Discuss big push theory.
- c. Explain theory of critical minimum effort.

Q.4 Attempt **any two** of the following:- **(20)**

- a. Define poverty. Write an explanatory note on Head - Count Index and Poverty Gap Indices.
- b. Explain various policies for alleviation of poverty.
- c. Explain the impact of inequality on development.

Section – II

Q.5 Attempt **any two** of the following:- **(20)**

- a. Explain the theory of demographic transition.
- b. What are the causes and effects of high fertility in developing countries?
- c. Explain contribution of education and health to economic development.

Q.6 Attempt **any two** of the following:- **(20)**

- a. Explain Harris-Todaro model of rural-urban migration.
- b. Write a note on women in the informal sector.
- c. Explain the concept of microfinance revolution.

Q.7 Attempt **any two** of the following:- (20)

- a. Explain the role of agriculture in economic development.
- b. Discuss the policies for rural development.
- c. Write a note on agriculture and WTO.

Q.8 Attempt **any two** of the following:- (20)

- a. Explain inward looking trade strategy.
- b. Discuss the role of Foreign Direct Investment.
- c. Examine the structural adjustment programme of IMF and World Bank.

[वेळ: ३ तास]

[गुण: १००]

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना: १) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा परंतु कोणत्याही एका विभागातील तीन पेक्षा जास्त प्रश्न सोडवू नका.
 २) दोन्ही विभागातील उत्तरे एकाच उत्तरपत्रिकेत लिहा.
 ३) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 ४) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

विभाग-१

- प्र.१ खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा. (२०)
 अ) आर्थिक विकास म्हणजे काय? आर्थिक वृद्धी आणि आर्थिक विकास यातील फरक स्पष्ट करा.
 ब) सेन यांच्या क्षमताधिष्ठीत दृष्टिकोनावर टिप लिहा.
 क) विकासातील मध्यस्थ म्हणून शासनाची भूमिका विशद करा.
- प्र.२ खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा. (२०)
 अ) रोस्टॉच्या वृद्धी अवस्थांचे टिकात्मक परिक्षण करा.
 ब) हॅरॉड – डोमार यांचे वृद्धी प्रतिमान विशद करा.
 क) लेविस यांच्या अमर्याद श्रमपुरवठा वृद्धी प्रतिमानाचे टीकात्मक परिक्षण करा.
- प्र.३ खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा. (२०)
 अ) रोमर यांचे वृद्धी प्रतिमान स्पष्ट करा.
 ब) जोराचा धक्का सिद्धांतावर चर्चा करा.
 क) किमान आवश्यक प्रयत्न सिद्धांत स्पष्ट करा.
- प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा. (२०)
 अ) दारिद्र्याची व्याख्या द्या. शिरगणती गुणोत्तर व दारिद्र्यदरी निर्देशांक यावर स्पष्टीकरणात्मक टिपा लिहा.
 ब) दारिद्र्य निर्मुलनाची विविध धोरणे स्पष्ट करा.
 क) विषमतेचे विकासावरील परिणाम स्पष्ट करा.

विभाग-२

- प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा. (२०)
 अ) लोकसंख्या संक्रमण सिद्धांत विशद करा.
 ब) विकसनशील देशातील उच्च जननदराची कारणे आणि परिणाम कोणते?.
 क) आर्थिक विकासात शिक्षण आणि आरोग्य यांचे योगदान स्पष्ट करा.

प्र.६ खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा. (२०)

- अ) ग्रामीण – शहरी स्थलांतर संबंधीचे हॅरीस – टोडॅरो प्रतिमान स्पष्ट करा.
- ब) असंघटित क्षेत्रातील स्त्रियां यावर टिप लिहा.
- क) सूक्ष्मवित्त क्रांती संकल्पना विशद करा.

प्र.७ खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा. (२०)

- अ) आर्थिक विकासातील शेतीची भूमिका विशद करा.
- ब) ग्रामीण विकास धोरणाची चर्चा करा.
- क) कृषी आणि जागतिक व्यापार संघटना यावर टिप लिहा.

प्र.८ खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा. (२०)

- अ) अंतर्लक्षी व्यापार व्यूहरचना विशद करा.
- ब) परकीय थेट गुंतवणूक भूमिकेची चर्चा करा.
- क) जागतिक बँक आणि आंतरराष्ट्रीय नाणे निधीचा संरचनात्मक समायोजन कार्यक्रम स्पष्ट करा.

T.Y.B.A.
ECONOMICS
Indian Financial System
(PAPER – VI) (09/01/2018)

Q. P. Code: 28185

Time: 2 ½ / 3 Hours

Marks: 80/ 100

- N.B.** (1) IDOL students should attempt any **five** Questions.
(2) Regular students should attempt any **four** Questions.
(3) Figures to the right indicate full marks.

1. Attempt any **two** of the following: (20)
 - (a) What are the important components of the Indian financial system?
 - (b) Discuss the various functions of a financial system.
 - (c) Explain the indicators of financial development.
2. Attempt any **two** of the following: (20)
 - (a) Development functions of RBI
 - (b) Objectives of monetary policy of RBI
 - (c) Development banking in India.
3. Attempt any **two** of the following: (20)
 - (a) Management of non-performing assets of commercial banks
 - (b) Meaning and types of equities
 - (c) New types of bonds.
4. Attempt any **two** of the following: (20)
 - (a) Structure of Indian money market
 - (b) Features of Indian money market
 - (c) Overview of debt market in India.
5. Attempt any **two** of the following: (20)
 - (a) Structure of Indian capital market
 - (b) Meaning and functions of derivatives market
 - (c) Types of derivatives.
6. Attempt any **two** of the following: (20)
 - (a) Mutual funds in India
 - (b) Insurance business in India
 - (c) SEBI- functions and role.
7. Write short notes on any **two** of the following: (20)
 - (a) Recommendations of the Narasimham Committee of 1991
 - (b) Role of NBFCs in India
 - (c) Functions and participants in foreign exchange market
 - (d) Credit rating in India.

मराठी रुपांतर
[वेळ: २:३० / ३ तास]

[एकूण गुण: ८० / १००]

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना १. आयडॉलच्या विद्यार्थ्यांनी कोणतेही पाच प्रश्न सोडवावेत.
२. नियमित विद्यार्थ्यांनी कोणतेही चार प्रश्न सोडवावेत.
३. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

- प्र.१ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा: (२०)
अ) भारतीय वित्तीय व्यवस्थेचे महत्त्वाचे घटक कोणते?
ब) वित्तीय व्यवस्थेच्या विविध कार्यांची चर्चा करा.
क) वित्तीय विकासाचे निर्देशक स्पष्ट करा.
- प्र.२ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा: (२०)
अ) रिझर्व्ह बँकेची विकासात्मक कार्ये
ब) रिझर्व्ह बँकेच्या मौद्रिक धोरणाची उद्दिष्टे
क) भारतातील विकास बँका.
- प्र.३ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा: (२०)
अ) व्यापारी बँकांच्या अनुत्पादक मालमत्तेचे व्यवस्थापन
ब) समभागांचा अर्थ आणि प्रकार
क) नवीन प्रकारचे रोखे.
- प्र.४ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा: (२०)
अ) भारतीय नाणेबाजाराची रचना
ब) भारतीय नाणेबाजाराची वैशिष्ट्ये
क) भारतातील ऋण बाजाराचा आढावा.
- प्र.५ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा: (२०)
अ) भारतीय भांडवल बाजाराची रचना
ब) अनुजातपत्र बाजाराचा अर्थ आणि कार्ये
क) अनुजात पत्रांचे प्रकार.
- प्र.६ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा: (२०)
अ) भारतातील परस्पर निधी
ब) भारतातील विमा व्यवसाय
क) सेबी-कार्ये आणि भूमिका.
- प्र.७ खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर संक्षिप्त टिपा लिहा: (२०)
अ) १९९१ च्या नरसिंहम् समितीच्या शिफारशी
ब) भारतातील बँकेतर वित्तीय कंपन्यांची भूमिका
क) परकीय विनिमय बाजाराची कार्ये व सहभागी घटक
ड) भारतातील पत मापन संस्था.

T.Y.B.A.
ECONOMICS
Research Methodology
(PAPER – VII)

Q.P. Code : 11934

[Time: Three Hours]

[Marks: 100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. Attempt any **five** questions, selecting not more than **three** questions from each section.
 2. Answers to both the sections should be written in the same answer book.
 3. Figures to the right indicate full marks.
 4. Use of simple calculator is allowed.
 5. Graph papers will be supplied on request.
 6. Attach the graph paper inside the answer-book.

Section I

- Q.1** Attempt any **two** of the following. **20**
- a) Define research and state the characteristics of scientific research.
 - b) Explain various types of research.
 - c) Elaborate the process of research work.

- Q.2** Attempt any **two** of the following. **20**
- a) What are the criteria of a good sample?
 - b) Discuss merits and demerits of sample survey method.
 - c) Describe various probability sampling methods.

- Q.3** Attempt any **two** of the following. **20**
- a) Discuss merits and demerits of observation method.
 - b) Explain questionnaire method of data collection.
 - c) Give a brief report on any case study that you have undertaken.

- Q.4** Attempt any **two** of the following. **20**
- a) i) Write a note on – ‘bases of classification’. **04**
 - ii) Draw Histogram for the following data. **06**

Marks	0-10	10-20	20-30	30-40	40-50
No.of students	02	27	48	35	20

- b) Calculate arithmetic mean and mode for the following data. **10**

Weight(in kgs)	20-25	25-30	30-35	35-40	40-45
No.of boys	15	25	30	18	12

- c) Calculate Quartile Deviation (QD) for the following data. **10**

Income (Rs)	100-150	150-200	200-250	250-300	300-350	350-400
No.of workers	05	12	23	35	21	04

Q.P. Code : 11934**Section II****Q.5** Attempt any **two** of the following.**20**

a) Calculate Spearman's Rank Correlation coefficient for the following data.

Marks by Judge I	80	78	90	92	75
Marks by Judge II	90	87	93	91	89

b) Find the regression equation of X on Y and Y on X for the following data.

$n=10$

$\sum X=250$

$\sum Y=320$

$b_{yx}=0.95$

$b_{xy}=1.05$

c) Fit a trend using three yearly moving averages.

Year	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Production(in kgs)	220	240	250	270	290	300	310	330

Q.6 Attempt any **two** of the following.**20**

a) i) Explain the uses of index numbers.

05

ii) Find real income for the following data.

05

Year	2006	2007	2008	2009	2010
Income (Rs)	600	700	800	900	1000
Index number	110	115	120	125	130

b) Calculate Fisher's Index Number for the following data.

10

Commodity	P_0	Q_0	P_1	Q_1
A	20	10	22	10
B	25	12	30	12
C	30	8	40	6

c) Calculate Cost of Living index number for the following data.

10

Commodity	Current Year Price (Rs)	Base Year Price(Rs)	Weights
Food	60	55	25
Clothing	40	32	15
House rent	30	28	22
Fuel and lighting	25	22	18
Miscellaneous	50	46	20

Q.P. Code : 11934

- Q.7** Attempt any **two** of the following. **20**
- a) Define hypothesis and explain its role in research.
 - b) What are the criteria of a good hypothesis?
 - c) Explain various types of hypothesis.
- Q.8** Attempt any **two** of the following. **20**
- a) Discuss types of a Research Report.
 - b) Outline the structure of a Research Report.
 - c) What are the precautions to be taken while writing a Research Report?

Q.P. Code : 11934

(मराठी रूपांतर)

[वेळ: तीन तास]

[गुण: १००]

- सूचना: Please check whether you have got the right question paper.
१. कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा, परंतु एका विभागातील जास्तीत जास्त तीनच प्रश्न सोडवा.
 २. दोन्ही विभागातील उत्तरे एकाच उत्तरपत्रिकेत लिहावीत.
 ३. उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 ४. साधा कॅलक्युलेटर वापरण्यास परवानगी आहे.
 ५. विनंतीवरून आलेखपत्र देण्यात येतील.
 ६. आलेखपत्र उत्तरपत्रिकेत बांधावे.

विभाग-१

- प्र.१** खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. २०
- अ) संशोधनाची व्याख्या द्या आणि शास्त्रीय संशोधनाची वैशिष्ट्ये विशद करा.
ब) संशोधनाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
क) संशोधन कार्याची प्रक्रिया सविस्तर स्पष्ट करा.
- प्र.२** खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. २०
- अ) चांगल्या नमुन्याचे निकष कोणते आहेत?
ब) नमुना सर्वेक्षण पद्धतीच्या गुण-दोषांची चर्चा करा.
क) संभाव्यता नमुना निवडीच्या विविध पद्धतींचे वर्णन करा.
- प्र.३** खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. २०
- अ) निरीक्षण पद्धतीच्या गुण-दोषांची चर्चा करा.
ब) तथ्य संकलनाची प्रश्नावली पद्धत स्पष्ट करा.
क) तुम्ही केलेल्या एखादया विशिष्ट अभ्यासाचा थोडक्यात अहवाल द्या.

Q.P. Code : 11934

प्र.४ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

२०

अ) i) 'वर्गीकरणाचे आधार' यावर टीप लिहा.

०४

ii) पुढील माहितीवरून स्तंभालेख काढा.

०६

गुण	०-१०	१०-२०	२०-३०	३०-४०	४०-५०
विद्यार्थी संख्या	०२	२७	४८	३५	२०

ब) पुढील माहितीवरून गणितीय मध्य व बहुलक काढा.

१०

वजन (किग्रॅ)	२०-२५	२५-३०	३०-३५	३५-४०	४०-४५
मुलांची संख्या	१५	२५	३०	१८	१२

क) पुढील माहितीवरून चतुर्थक विचलन (QD) काढा.

१०

उत्पन्न (रु)	१००-१५०	१५०-२००	२००-२५०	२५०-३००	३००-३५०	३५०-४००
कामगार संख्या	०५	१२	२३	३५	२१	०४

विभाग-२-

प्र.५ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

२०

अ) पुढील माहितीवरून स्पीअरमानचा श्रेणी सहसंबंध सहगुणक काढा.

परीक्षक I- गुण	८०	७८	९०	९२	७५
परीक्षक II- गुण	९०	८७	९३	९१	८९

ब) पुढील माहितीवरून 'क्ष' चे 'य' वरील आणि 'य' चे 'क्ष' वरील समाश्रयण समीकरण शोधा.

$$n=१०$$

$$\sum \text{क्ष}=२५०$$

$$\sum \text{य}=३२०$$

$$b_{\text{क्ष}}=०.९५$$

$$b_{\text{क्षय}}=1.05$$

क) तीन वर्षीय सरकती सरासरी पद्धत वापरून कल शोधा.

वर्ष	२००६	२००७	२००८	२००९	२०१०	२०११	२०१२	२०१३
उत्पादन (किग्रॅ)	२२०	२४०	२५०	२७०	२९०	३००	३१०	३३०

प्र.६ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

२०

अ) i) निर्देशांकाचे उपयोग स्पष्ट करा.

०५

ii) पुढील माहितीवरून वास्तव उत्पन्न काढा.

०५

वर्ष	२००६	२००७	२००८	२००९	२०१०
उत्पन्न (रु)	६००	७००	८००	९००	१०००
निर्देशांक	११०	११५	१२०	१२५	१३०

ब) पुढील माहितीवरून फिशरचा निर्देशांक काढा.

१०

वस्तू	P_0	Q_0	P_1	Q_1
अ	२०	१०	२२	१०
ब	२५	१२	३०	१२
क	३०	८	४०	६

क) पुढील माहितीवरून राहणीमानाचा निर्देशांक काढा.

१०

वस्तू	चालू वर्ष किंमत (रु)	पायाभूत वर्ष किंमत (रु)	भार
अन्न	६०	५५	२५
वस्त्र	४०	३२	१५
घरभाडे	३०	२८	२२
इंधन व वीज	२५	२२	१८
इतर	५०	४६	२०

प्र.७ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

२०

अ) गृहीतकृत्याची व्याख्या द्या आणि संशोधनातील त्याची भूमिका स्पष्ट करा.

ब) चांगल्या गृहीतकृत्याचे निकष कोणते आहेत?

क) गृहीतकृत्याचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

प्र.८ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

२०

अ) संशोधन अहवालाच्या प्रकारांची चर्चा करा.

ब) संशोधन अहवालाच्या आराखड्याची रूपरेषा द्या.

क) संशोधन अहवाल लिहिताना कोणती खबरदारी घ्यावी?

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B: 1. Answer any five questions selecting not more than three from any section.
 2. Figures to the right indicate full marks.

SECTION I

- Q.1** Examine. (any two) **20**
a) Ricardo's theory of international trade.
b) Factor endowment theory of international trade.
c) Leontief paradox.
- Q.2** Explain (any two) **20**
a) Factors determining capital mobility.
b) Wage – convergence
c) Role of FDI.
- Q.3** Discuss (any two) **20**
a) Economic arguments for protection.
b) Export – oriented trade strategy
c) Labour standards and environment issues in WTO.
- Q.4** Explain (any two) **20**
a) Theory of optimum tariff.
b) Voluntary export restraint and commodity agreements.
c) Meaning and effects of tariffs.

SECTION II

- Q.5** Examine (any two) **20**
a) Structure of balance of payments
b) Types of disequilibrium in balance of payments
c) Monetary measures to reduce deficit in balance of payments.
- Q.6** Explain (any two) **20**
a) Functions of foreign exchanges market.
b) Purchasing power parity theory.
c) Spot and forward exchange rates.
- Q.7** Discuss (any two) **20**
a) Fixed versus flexible exchanges rate system.
b) RNC of IMF
c) Exchange rate experience between oil stocks, 1973 – 1980.
- Q.8** Explain (any two) **20**
a) Benefits and types of economic integration
b) NAFTA
c) SAARC

Please check whether you have got the right question paper.

सूचना : १. कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा, ज्यामध्ये कोणत्याही एका विभागातील तीनपेक्षा अधिक प्रश्न असू नयेत.

२. उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण दर्शवितात.

विभाग १

- प्र.१ अभ्यासा (फक्त दोन) २०
- अ. आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचा रिकार्डोचा सिद्धांत
- ब. घटक विपुलतेचा आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचा सिद्धांत
- क. लिऑन्टीक विरोधाभास
- प्र.२ चर्चा करा (फक्त दोन) २०
- अ. भांडवल गतीक्षमतेवर परिणाम करणारे घटक.
- ब. वेतन - अभिसारण
- क. परकीय थेट गुंतवणुकीची भूमिका.
- प्र.३ स्पष्ट करा. (फक्त दोन) २०
- अ. संरक्षणाच्या संदर्भातील आर्थिक युक्तिवाद
- ब. निर्यात - प्राधान्याची व्यापार रचना.
- क. जागतिक व्यापार संघटनेच्या संदर्भातील शेम परिणाम आणि पर्यावरणाचे मुद्दे.
- प्र.४ स्पष्ट करा. (फक्त दोन) २०
- अ. पर्याप्त जकात सिद्धांत
- ब. ऐच्छिक निर्यात बंधने आणि वस्तू करार
- क. जकातीचा अर्थ आणि परिणाम

विभाग ब

- प्र.५ अभ्यासा (फक्त दोन) २०
- अ. व्यवहार तोलाची रचना
- ब. व्यवहार तोलाच्या असमतोलाचे प्रकार
- क. व्यवहार तोलातील तुट कमी करण्याचे मौद्रिक उपाय

- प्र.६ चर्चा करा. (फक्त दोन) २०
अ. परकीय चलन बाजाराची कार्ये
ब. खरेदी शक्ति समता सिद्धांत
क. हजर आणि वायदा विनिमय दर
- प्र.७ स्पष्टीकरण करा. (फक्त दोन) २०
अ. स्थिर विरुद्ध लवचिक विनिमय दर प्रणाली.
ब. आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीची भूमिका
क. १९७३ - १९८० च्या तेल धक्याच्या कालावधीतील विनिमय दराच्या संदर्भातील अनुभव
- प्र.८ चर्चा करा(फक्त दोन) २०
अ. आर्थिक एकात्मिकारणाचे फायदे आणि प्रकार
ब. नाफ्ता (NAFTA)
क. सार्क (SAARC)
-

T.Y.B.A.
ECONOMICS
Export Management
(PAPER – IX)

Q.P. Code :09027

[Time: 2½ Hours/3 Hours]

[Marks:80/100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:**
1. **Attempt any four questions.**
 2. **Figures to the right indicate full marks.**
 3. **The student of IDOL should attempt any five questions for 100 marks in 3 hours.**

1. Attempt **any two** of the following:-
 - (a) State the functions of Export manager. 10
 - (b) Discuss the qualities required to be successful Export manager. 10
 - (c) Explain the products designing strategies. 10
2. Attempt **any two** of the following:-
 - (a) Examine the role of GATT in promoting International trade 10
 - (b) What are the functions and achievements of UNCTAD? 10
 - (c) Explain the Role of SAARC in promoting foreign trade 10
3. Attempt **any two** of the following:-
 - (a) What is the meaning of tapping foreign market? Examine the role of foreign office in export marketing. 10
 - (b) In what way trade fairs and exhibition help exporter to penetrate in foreign markets? 10
 - (c) Examine the contribution of festivals and Trade delegation in promoting exporter. 10
4. Attempt **any two** of the following:-
 - (a) What is export pricing? What are the cost factors involved in it? 10
 - (b) Write a detail merits and demerits of skimming Pricing strategy. 10
 - (c) Calculate the FOB price from the following details. 10
 - 1) Ex-factory cost. Rs.60,000
 - 2) Packing cost Rs.12,000
 - 3) Transport cost Rs.4,000
 - 4) Loading charges Rs.4,000
 - 5) Profit margin 15% of FOB cost
 - 6) Duty draw back 15% of FOB price.
5. Attempt **any two** of the following:-
 - (a) What is significance of export finance? What do you mean by post-shipment finance? 10
 - (b) Examine the role of ECGC in promoting Indian exporter 10
 - (c) Explain the role of EXIM bank in Export development in India. 10
6. Attempt **any two** of the following:-
 - (a) What are the different types of letter of credit? 10
 - (b) Explain in brief shipping documents required by an exporter. 10
 - (c) Explain the various incentives to an exporter. 10
7. Write a note on **any Two** of the following:- 20
 - (a) Importance of Branding
 - (b) WTO
 - (c) Comodity Board
 - (d) Certificate of origin.

[वेळ: २½ तास/३ तास]

[गुण:८०/१००]

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना: १. कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
 २. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
 ३. दूर व मुक्त अध्ययन संस्थेच्या विद्यार्थ्यांनी कोणतेही पाच प्रश्न १०० गुणांसाठी ३ तासात सोडवावेत.

१. कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा:-
 अ) निर्यात व्यवस्थापकाची कार्ये सांगा. १०
 ब) यशस्वी निर्यात व्यवस्थापकाच्या अंगी आवश्यक असलेल्या गुणांची चर्चा करा. १०
 क) उत्पादन आराखडा व्यूहरचना स्पष्ट करा. १०
२. कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा:-
 अ) आंतरराष्ट्रीय व्यापार वृद्धीबाबत 'गॅट'च्या भूमिकेचे परीक्षण करा. १०
 ब) अंकटाडची(UNCTAD) कार्ये व यशस्विता कोणती? १०
 क) विदेशी व्यापार प्रोत्साहनाबाबत सार्कचे भूमिकेचे परीक्षण करा. १०
३. कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा:-
 अ) विदेशी बाजारपेठांचा शोध म्हणजे काय? अशा शोधासंदर्भात विदेशी कार्यालयाच्या भूमिकेचे परीक्षण करा. १०
 ब) विदेशी बाजारपेठेत शिरकाव करण्यासाठी व्यापारीजना आणि प्रदर्शने कशाप्रकारे मदत करतात? १०
 क) विदेशी व्यापार वृद्धीसाठी 'उत्सव' आणि व्यापारी प्रतिनिधी मंडळाच्या भूमिकेचे परीक्षण करा. १०
४. कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा:-
 अ) निर्यात किंमत म्हणजे काय ? त्यामध्ये अंतर्भूत असणारे खर्च घटक कोणते? १०
 ब) फायदा उठविणाऱ्या किंमत व्यूहरचनेच्या गुण-दोषांचे सविस्तर स्पष्टीकरण द्या. १०
 क) खाली दिलेल्या माहितीच्या आधारे एफ.ओ.बी. किंमत काढा. १०
१) कारखान्याचा खर्च	रु. ६०,०००
२) बांधणी खर्च	रु. १२,०००
३) वाहतूक खर्च	रु. ४,०००
४) जहाज भरण खर्च	रु. ४,०००
५) नफ्याचा प्रमाण	१५% एफ.ओ.बी. खर्चाच्या
६) करपरता	१५% एफ.ओ.बी. किंमतीच्या.

५. कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा:-

अ) निर्यात वित्तपुरवठ्याचे महत्त्व कोणते? निर्यातोत्तर वित्त पुरवठा म्हणजे काय?

१०

ब) भारतीय निर्यातवाढीसाठी इ.सी.जी.सी. भूमिका स्पष्ट करा.

१०

क) भारतीय निर्यातवाढीसाठी निर्यात-आयात बँकेची (EXIM) भूमिका स्पष्ट करा.

१०

६. कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा:-

अ) पतपत्राचे विविध प्रकार कोणते?

१०

ब) निर्यात दाराला आवश्यक असणारे जहाजविषयक कागदपत्रे थोडक्यात स्पष्ट करा.

१०

क) निर्यातदाराला प्राप्त होणारी विविध प्रलोभने स्पष्ट करा.

१०

७. कोणत्याही दोहोंवर टिप लिहा:-

२०

अ) चिन्हांचे (Branching) महत्त्व.

ब) जागतिक व्यापार संघटना(WTO)

क) निर्यात वस्तू मंडळे

ड) उत्पादन उगम प्रमाणपत्र